

W roku 1791, w dniu 3 maja, na Zamku Królewskim w Warszawie...

228 lat temu Sejm Czteroletni po burzliwej debacie przyjął przez akklamację ustawę rządową, która przeszła do historii jako Konstytucja 3 Maja. Była drugą na świecie i pierwszą w Europie ustawą regulującą organizację władz państwowych, prawa i obowiązki obywateli. Celem ustawy rządowej miało być ratowanie Rzeczypospolitej, której terytorium zostało uszczuplone w wyniku I rozbioru przeprowadzonego przez Prusy, Austrię i Rosję w 1772 r.

Przebieg sesji, rozpoczętej około południa, był wyreżyserowany. Na początku odczytano odpowiednio spreparowane depesze dyplomatyczne ukazujące zmieniającą się na niekorzyść Rzeczypospolitej koniunkturę relacji międzynarodowych. Sejmującym podsuwano niejako wniosek, że w tej sytuacji bezpieczeństwo państwu zapewnić może tylko jego wzmocnienie przez uchwalenie nowej formy rządu.

Na polecenie króla odczytano jej projekt. Wzbudził on wiele głosów sprzeciwu. Oponenti podnosili m.in. fakt, że projekt konstytucji mówi o dziedziczności tronu, co jest niezgodnie z zaprzysiężoną przez Stanisława Augusta umową pacta conventa. Wskazywali także na niezgodny z regulaminem tryb obrad nad projektem konstytucji. Król przemawiał trzykrotnie, wskazując pilną konieczność naprawienia dawnego ustroju. W końcu, gdy podniósł rękę na znak chęci zabrania głosu po raz czwarty, odebrano ten gest przypadkiem jako wezwanie do przyjęcia projektu przez akklamację.

Ciąg dalszy na str. 3

W Gdańsku 3-go maja br. pod pomnikiem JANA III SOBIESKIEGO odbyły się uroczystości świętowania 228 rocznicy KONSTYTUCJI 3-GO MAJA

„VIVAT 3 MAJ”

MARYJO KRÓLOWO POLSKI MÓDL SIĘ ZA NAMI!

W dniu 5 maja w Konkatedrze pw. św. Aleksandra w Kijowie została odprawiona uroczysta Msza św. w intencji Ojczyzny i Polaków, zamówiona przez Ambasadę RP w Kijowie, z racji Uroczystości MB Królowej Polski i Konstytucji 3 Maja.

Mszy św. przewodniczył ks. prob. Konkatedry Stanisław Inżyniewski wraz z ks. Kanclerzem Kurii Kijowsko-Żytomierskiej Aleksandrem Jazłowieckim (na zdjęciu). Homilię wygłosił Duszpasterz Polaków ks. dk. Jacek Jan Pawłowicz.

We Mszy św. uczestniczyli: J.E. Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Rzec-

zajny i Pełnomocny Rzeczpolskiej Polski Bartosz Cichocki, Kierownik Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Kijowie p. Dorota Dmuchowska, Przedstawiciele Attachatu Obrony Ambasady RP na Ukrainie, pracownicy Ambasady i Konsulatu, a także liczni Polacy zrzeszeni w Związku Polaków na

Ukrainie i Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie, jak i nie należący do tych dwóch centrali oraz mieszkańcy i goście stolicy.

Uroczystość zainaugurowała procesja darów od Ambasady Polskiej niesiona przez młodzież i dzieci ubranych w piękne stroje krakowskie w postaci kosza białoczerwonych kwiatów złożonego przed ikoną MB Częstochowskiej - Królowej Polski.

Ciąg dalszy na str. 2

Gospodarka

BIZNES ZMIENIAJĄCY ŚWIAT NA LEPSZE

Wywiad z Dyrektorem Departamentu Rozwoju Sieci Plastics-Ukraina Sp. z o.o. Dariuszem GÓRCZYŃSKIM

– *Głośne imię przedsiębiorstwa „Plastics-Ukraina” niejednokrotnie uwidaczniane było na łamach naszego pisma. Na wstępie prosiłbym jednak, głównie dla naszych nowych Czytelników, o jego krótką charakterystykę.*

– Plastics-Ukraina, to dobrze rozpoznawalna na ukraińskim rynku marka dystrybutora tworzyw sztucznych, a zarazem udana inwestycja zagraniczna polskiego kapitału. Spółka specjalizuje się w sprowadzaniu z 20 krajów i sprzedaży w Ukrainie półfabrykatów z polimerów, które są wytwarzane przez największe światowe koncerny chemiczne. Od ponad dwóch dekad zapewniamy stałe dostawy najwyższej jakości materiałów dla branży reklamowej, wysokotechnologicznych tworzyw wykorzystywanych w wielu dziedzinach przemysłu, np. w lotnictwie do wykonywania elementów oszklenia samolotów, w budownictwie do elewacji i dekoracyjnego wykończenia wnętrz, a także do produkcji różnorodnych opakowań, w tym farmaceutyków. W ubiegłym roku obchodziliśmy 20-lecie pracy w Ukrainie.

Ciąg dalszy na str. 4-5

„VIVAT 3 MAJ”

Ciąg dalszy ze str. 1

Ambasador RP na Ukrainie Bartosz Cichocki zwracając się do licznych uczestników Mszy pozdrowił wszystkich z okazji Święta Konstytucji 3 Maja, która – jak powiedział: „228 lat temu zjednoczyła światopoglądy naszych przodków, praszczurów wszystkich współczesnych Polaków, Litwinów, Białorusinów, Ukraińców – deklarując wspólnotę opartą na prawie, na sprawiedliwym podziale obowiązków. A jest to przesłanie aktualne szczególnie dziś, kiedy Ukraina powraca do Europy. Wspieramy wszystkie narody, które niegdyś wyszły z projektem zjednoczonej Europy i dziś kontynuują ten wysiłek” – zaznaczył.

Następnie Bartosz Cichocki przybliżył zebranym wystąpienie Prezydenta Polski wygłoszone 3 maja br. podczas uroczystości na Placu Zamkowym w Warszawie, przytaczając obszernie jego fragmenty.

„W historii każdego narodu – cytował – są takie momenty, które stanowią punkty fundamentalne, o których można powiedzieć, że ukształtowały dany naród, jego tożsamość, jego kulturę, jego sposób patrzenia na świat, najważniejsze dla niego wartości, jego sposób rządzenia się i jego mentalność [...]”

Ale kiedy patrzemy przez ten

MARYJO KRÓLOWO POLSKI MÓDL SIĘ ZA NAMI!

„Wspieramy wszystkie narody, które niegdyś wyszły z projektem zjednoczonej Europy i dziś kontynuują ten wysiłek” – Ambasador RP na Ukrainie Bartosz Cichocki

pryzmat na naszą współczesność, to trzeba powiedzieć tak: to nie jest tylko historia. To są niezwykle ważne momenty, które nas ukształtowały, które pozwoliły nam przez kolejne pokolenia budować Rzeczpospolitą taką, jaką oglądamy dzisiaj i naszym wielkim zadaniem jest przede wszystkim budowanie silnego państwa. [...]”

Trzeba zmieniać Polskę na lepsze, żeby była tutaj prawdziwa, społeczna gospodarka rynkowa, czyli żeby było to państwo, gdzie

dobra są sprawiedliwie dzielone – podejmujemy w tym kierunku starania. [...]”

Chciałbym, żeby Polska była krajem sprawiedliwości społecznej. Chciałbym, żebyśmy byli takim państwem, że nasz obywatel, gdziekolwiek znajduje się na świecie, może być pewien, że zawsze Polska się o niego upomni. Takie państwo to jest właśnie silne państwo. Takiego państwa potrzebujemy, o takim właśnie państwie marzyli twórcy Konstytucji 3 Maja. Marzyli o państwie sprawiedliwości, rzecz jasna na tamte czasy, ale myśleli o całym społeczeństwie, i dlatego w Konstytucji 3 Maja ujęte są, jak na ówczesne czasy, wszystkie stany. To niezwykle istotne i my

dzisiaj też tak nowoczesnie powinniśmy myśleć. [...]”

I wreszcie rzecz ostatnia. Co my jesteśmy w stanie zrobić dzisiaj dla Europy, po to, żeby Unia Europejska trwała, by Polska mogła trwać w Unii Europejskiej, czyli w Europie? Unia Europejska potrzebuje zmian, potrzebuje pozytywnych zmian, po to, żeby nikt nie mówił Europie „nie”.

Pan Ambasador, nawiązując do obchodzonego w Polsce i na Ukrainie 2 maja Dnia Polonii i Polaków za Granicą uwydatnił:

„Dzień ten jest świętem jedności wszystkich ludzi, dla których Polska stanowi wartość. Skupiamy dziś uwagę na tych Polakach, którzy żyją i pracują na

wszystkich kontynentach, przyczyniając się przez to do rozwoju kraju swego zamieszkania, a jednocześnie współuczestnicząc w budowaniu dorobku ojczyzny. Chcemy, aby nasze przedstawicielstwa były otwarte dla kontaktów dla Państwa, będąc namiastką Polski oraz ważnym ogniwem łączności z krajem. Będziemy doskonalić naszą pracę na rzecz polskich środowisk za granicą. Liczymy też na Państwa działania sprzyjające formowaniu dobrego wizerunku Polski”.

Po mszy odbył się uroczysty koncert pt. „VIVAT 3 MAJ” zorganizowany przez Polsko-Ukraińskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Krynica” na Ukrainie i Duszpasterstwo Polaków przy Konkatedrze pw. św. Aleksandra – prowadzony przez prezesa PUSKO „Krynica” na Ukrainie Stefana Wielocha i ks. dk. Jacka Jana Pawłowicza, w którym wystąpili artyści przedstawiając utwory polskich i ukraińskich kompozytorów. Zabrzmiały utwory Stanisława Moniuszki, Adama Asnyka, Juliusza Słowackiego, Wojciecha Kilara, Jana Sebastiana Bacha, Mariana Sawy i wielu innych.

Informacja własna

W preludium koncertu zabrzmiały niezmiennie „Sokoły”

Życie kulturalne

Treściwy i poznawczy wieczór polskiej poezji z przelotu XX stulecia przeprowadziła doświadczona nauczycielka języka polskiego i literatury Maria Zamlewska dla organizacji polonijnych Kijowa w bibliotece im. Adama Mickiewicza.

Obecni usłyszeli najlepsze utwory laureatów i nominowanych do Nagrody Nobla - Wisławy Szymborskiej, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza, Zbigniewa Herberta; jak i innych znakomitości świata poezji - Władysława Broniewskiego, Małgorzaty Hillar, Agnieszki Osieckiej.

W gronie tak wybitnych polskich autorów znalazło się miejsce również dla autora tekstów i lidera popularnego zespołu „Czerwone gitary” Krzysztofa Klenczona.

W pełnej sali biblioteki brzmiały refleksje filozoficzne na tematy dobra i humanizmu. Uczestnicy mieli okazję do wspólnego głębokiego przeanalizowania uczuć i przemyśleń autorów i doszli do wniosku, że historia potwarza się prawie we wszystkim. Natomiast literatura

Czytania literackie i nie tylko...

jest najbardziej przejmującą ilustracją tego zjawiska.

Na literackie czytania zawitał konsul RP w Kijowie ds. współpracy z Polakami na Ukrainie - radca Jacek Gocłowski (na zdjęciu powyżej).

W ramach projektu Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP „100 Bibliotek na 100-lecie” przekazał on bibliotece im. Adama Mickiewicza (jednej z pierwszych polskich bibliotek na Ukrainie) wspaniałe prezenty z Polski - dwie duże skrzynie książek. Podarunek ten jest bardzo na czasie,

skorzystać z niego będą mogli czytelnicy wszystkich grup wiekowych. Zbiory biblioteczne wzbogaciły m. in. takie tytuły, jak: „Elementarz mały Polaka”, „Polacy, którzy zmienili świat”, „Historia Polski” i wiele innych ciekawych książek i gier planszowych.

W zakończeniu wieczoru uczestników czekała jeszcze jedna niespodzianka. Życzliwy przyjaciel Polski, Jurij Bubelnyk,

podarował polskiej społeczności Kijowa zabytkową książkę wydaną w Krakowie w 1897 r. „Obrazki Święteczne Kościoła rzymsko-katolickiego” i przekazał ją organizacji społecznej „Spółka Białego Orła”.

O losach zabytku zdecydowali eksperci. Liczymy na to, że książkę można będzie odrestaurować i zdigitalizować dla przyszłych pokoleń.

Gleb BAKALIŃSKI

Zmieniają się akcenty, ale cel pozostaje ten sam

Posiedzenie Polonijnej Rady Konsultacyjnej

O roli i znaczeniu Polonii i Polaków za granicą w kształtowaniu świadomości historycznej i tożsamości narodowej oraz o nowelizowanej aktualnie Karcie Polaka dyskutowano w Senacie 30 kwietnia 2019 r. podczas posiedzenia Polonijnej Rady Konsultacyjnej.

Marszałek Senatu Stanisław Karczewski powiedział, że Polonia się zmienia, Polska się zmienia i muszą zmieniać się akcenty współpracy między Polonią a Polską. Zaznaczył jednak, że najważniejsze pozostaje utrzymanie związku naszych rodaków poza granicami z macierzą, podtrzymywanie ich tożsamości narodowej.

Marszałek wyraził zadowolenie z faktu, że coraz więcej organizacji i stowarzyszeń w Polsce zajmuje się sprawami Polonii. To, zdaniem marszałka, świadczy o zainteresowaniu sprawami Polonii i Polaków poza granicami. Podkreślił, że współpraca Polski z Polonią i Polakami za granicą jest zdewersyfikowana. Zajmuje się nią obok Senatu m.in. ministerstwo edukacji narodowej, ministerstwo spraw zagranicznych. W ocenie S. Karczewskiego dyskusja na posiedzeniu pokazała, że jest wiele spraw i problemów, które zajmują Polaków poza granicami kraju i to dotyczących kwestii fundamentalnych jak i kwestii szczegółowych. Dlatego Senat wsłuchuje się uważnie w głosy członków Polonijnej Rady Konsultacyjnej, analizując ich opinie, aby dostosować politykę państwa do potrzeb Polonii i Polaków poza granicami.

Członkowie Polonijnej Rady

Konsultacyjnej wskazywali, że obrona dobrego imienia Polski i Polaków powinna być jednym z najważniejszych zadań organizacji polonijnych i polskich poza granicami. Podkreślali, że, do obrony dobrego imienia potrzebne są argumenty, a do tego niezbędna jest znajomość historii Polski i świadomość narodu. Proponowali kłaść jeszcze większy nacisk na edukację polonijną. Przedstawiciel młodej brytyjskiej Polonii Tomasz Machura zwrócił uwagę, że młodzi Polacy za granicą mają bezpośredni kontakt z krajem, rodziną, znajomymi poprzez internet i nie są zainteresowani zrzeszaniem się w organizacjach polonijnych, a chętnie włączaliby się w różne akcje dotyczące np. obrony dobrego imienia Polski. Jego zdaniem bezpo-

Polaka możliwe stało się zachowanie polskiej tożsamości przez Polaków na Białorusi. „Dzięki temu powstały szkoły komercyjne i społeczne, przetrwała nauka języka polskiego” – powiedziała prezes Borys. Dodała, że Karta Polaka nie może być tylko paszportem do Polski - jej posiadacze muszą się wykazać znajomością języka polskiego i polskiej kultury. Apelowała, by utrzymane zostały kryteria przyznawania tej karty.

Senator A. Warzocha wskazywał, że np. Polonusi w Ameryce Południowej, gdzie najmłodsze pokolenie Polonii bardzo słabo lub wcale nie mówi po polsku, jednak czuje się związane z Polską.

Dyrektor Biura Polonijnego Senatu Grzegorz Seroczyński zaprezentował Polo-

Karta Polaka poza realnymi korzyściami dla jej posiadaczy ma wymiar symboliczny, bo potwierdza przynależność do narodu polskiego.

średni przekaz polskich władz – list, apel – lepiej do nich trafia i spotyka się z pozytywnym odzewem.

O nowelizacji ustawy Karta Polaka mówił wiceprzewodniczący senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Artur Warzocha. Podkreślił, że uprawnienia, które naszym rodakom zza wschodniej granicy dała Karta Polaka wskutek tej nowelizacji zostaną rozszerzone na cały świat. Senator podkreślił, że Karta Polaka poza realnymi korzyściami dla jej posiadaczy ma wymiar symboliczny, bo potwierdza przynależność do narodu polskiego.

O tym wymiarze mówiła Andżelika Borys, prezes Związku Polaków na Białorusi. Podkreśliła też, że dzięki Karcie

nijnej Radzie Konsultacyjnej informację o ofertach złożonych w 2018 r. na realizację zadania publicznego w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2019 r.

Polonijna Rada Konsultacyjna przy obecnym marszałku Senatu została powołana uchwałą Senatu na początku lipca 2015 r. Jej zadaniem jest m.in. wyrażanie opinii na temat projektów ustaw i uchwał związanych z Polonią. Członków Rady powołuje i odwołuje marszałek Senatu spośród osób reprezentujących organizacje polonijne i polskie z zagranicy; pełnią oni swoją funkcję honorowo. Kadencja Rady trwa jedną kadencję Senatu. Marszałek zwołuje posiedzenie Rady przynajmniej raz w roku i sam przewodniczy jej obradom. ■

W roku 1791, w dniu 3 maja, na Zamku Królewskim w WARSZAWIE...

Ciąg dalszy ze str. 1

Co rzeczywiście w następstwie tego nieporozumienia nastąpiło. Odezwały się wtedy okrzyki „Wiwat król! Wiwat Konstytucja!”. Stanisław August złożył od razu przysięgę na „Ustawę Rządową” na ręce biskupa krakowskiego, Feliksa Turskiego.

W pierwszych zdaniach dokumentu podkreślano jedność państwa, czego wyrazem miał być jeden rząd, skarb i armia. Artykuł pierwszy konstytucji potwierdzał dominującą rolę religii katolickiej. W drugim zaakcentowano pozycję szlachty, gwarantując jej przyznane dawniej przywileje. „Szlachtę za najpierwszych obrońców wolności i niniejszej konstytucji uznajemy. Każdego szlachcica cnotcie, obywatelstwu i honorowi, jej świętość do szanowania, jej trwałość strzeżenia poruczamy, jako jedyną twierdzę ojczyzny i swobód naszych” - podkreślono w ustawie.

Artykuł trzeci dokumentu potwierdzał prawo mieszczan do samostanowienia w istotnych sprawach, posiadania ziemi oraz przyjmowania ich do stanu szlacheckiego.

Artykuł czwarty utrzymywał poddaństwo chłopów wobec szlachty, przyjmując jednak włościan „pod opiekę prawa i rządu krajowego”, co gwarantowały umowy zawarte przez nich z właścicielami ziem. Przyznawano także wolność każdemu chłopu przybywającemu lub wracającemu po ucieczce, co miało zachęcać włościan z innych krajów do zamieszkania w Polsce.

Konstytucja ustanowiła trójpodział władzy. Władzę ustawodawczą miał stanowić dwuizbowy parlament, składający się z Sejmu - 204 posłów spośród szlachty i 24 plenipotentów miast - oraz Senatu, o ograniczonej roli.

Funkcję wykonawczą miał sprawować król i odpowiedzialny przed Sejmem rząd, zwany Strażą Praw, który tworzył prymas oraz ministrowie policji, pieczęci (spraw wewnętrznych), skarbu, wojny i spraw zagranicznych. Król mógł powoływać ministrów, senatorów, biskupów, oficerów i urzędników, a podczas wojny był wodzem naczelnym armii. Rolę sędziowską w państwie powierzano niezależnym trybunałom. Planowano reformę sądownictwa oraz utworzenie sądów ziemskich i miejskich, a także

Trybunału Koronnego i sądów asesorskich.

Rozdział szósty dokumentu dotyczył organizacji Sejmu. Likwidował instrukcje poselskie nakładające na posłów obowiązek zajmowania stanowiska zgodnego z wolą wyborców i znosił liberum veto, wprowadzając głosowania większościowe. Kadencja miała trwać dwa lata, a posiedzenia zwoływane w zależności od potrzeb. Co 25 lat miał obradować Sejm nadzwyczajny, na którym posłowie mieli pracować nad poprawą konstytucji.

Wprowadzono tron dziedziczny, likwidując wolną elekcję. Następcą tronu po Stanisławie Augustie miał być elektor saski Fryderyk August, wnuk Augusta III Sasa i jego potomkowie. Na wypadek śmierci króla lub niemożności sprawowania przez niego funkcji regencji miała sprawować Straż Praw po przewodnictwem królowej lub prymasa.

Ostatni artykuł dokumentu poświęcono „sile zbrojnej narodowej”, której celem miała być obrona suwerenności kraju.

Konstytucja 3 maja stanowiła zasadniczy zwrot w porównaniu z ustrojem wcześniejszym, zdecydowanie republikańskim. Silna jak na polskie tradycje centralna władza wykonawcza, silna w niej pozycja króla, wreszcie istotne prerogatywy, jakie zachowywał władca w Sejmie, przesądzają o tym, że ustrój stworzony przez ustawę rządową możemy uznać za monarchizm, którego granice wyznaczała konstytucja, a więc za monarchizm konstytucyjny.

Ustawa Rządowa była przedmiotem podziwu światłych środowisk europejskich jako druga ustawa tego rodzaju na świecie po konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, uchwalonej w roku 1787. Próba wprowadzenia konstytucji w życie została zniweczona już w połowie 1792 r. Było to związane z konfederacją targowicką (zawiązaną przez przywódców obozu magnackiego w celu przywrócenia poprzedniego ustroju Rzeczypospolitej i pod hasłami obrony zagrożonej wolności przeciwko reformom Konstytucji 3 Maja) i wkroczeniem armii rosyjskiej w granice Polski.

Mimo jej unicestwienia pozostała ważna przesłanie dla Polaków na przyszłość, jak osiągać bez przemocy porozumienie w podstawowych dla dobra publicznego sprawach. ■

Rozmowa

Ciąg dalszy ze str. 1

- Obszar działalności przedsiębiorstwa dotyczy tylko Ukrainy?

- Nie tylko. Analogiczną działalność gospodarczą prowadzimy od ponad 11 lat w Republice Mołdawii, jako Plastics-Moldova i od 2011 roku w Gruzji, jako Plastics-Georgia. Tylko w samej Ukrainie mamy 10 tysięcy klientów, co świadczy o wiarygodności spółki i wiodącej pozycji na tym rynku. W Mołdawii i Gruzji jesteśmy również liderem w swojej branży.

Plastics-Ukraina jest częścią największej w Europie Środkowo-Wschodniej grupy przedsiębiorstw Plastics International, która dysponuje siecią 50 magazynów w 7 państwach. Poza Ukrainą, Mołdawią i Gruzją magazyny i biura Plastics znajdują się w Polsce, Litwie, Łotwie, a także w obwodzie Kaliningradzkim.

Jeśli spojrzeć na mapę przedsiębiorstw Plastics International pod kątem współczesnych procesów geopolitycznych, to widać, że jesteśmy obecni we wszystkich trzech państwach

dobłą reputacją w środowisku biznesowym oraz w urzędach państwowych we wszystkich trzech wymienionych wcześniej krajach. Należymy do grona spółek wiarygodnych, które można darzyć zaufaniem i stawiać za przykład dobrych praktyk. Świadczą o tym także liczne nagrody i wyróżnienia, jakie spółki Plastics-Ukraina/Mołdawia/Gruzja otrzymały w ostatnich latach. A w 2017 roku otrzymaliśmy Dużego Orła Biznesu Polonii Świata w nominacji najlepsza firma polonijna na świecie.

również sprzyja pobudzeniu małej i średniej przedsiębiorczości w poszczególnych regionach. Pojawiają się nowe firmy reklamowe, a więc i nowe miejsca pracy. W ten sposób, wnosimy określony wkład w zrównoważony rozwój państw rozszerzających współpracę z Unią Europejską. A tym samym rozwój trzech spółek Plastics i rozwój krajów, w których one działają są ze sobą w wielu aspektach powiązane. Można by nawet rzec - wzajemnie zależne.

- Wróćmy jeszcze do tematu kierunków aktywności

RP i Instytutem Polskim w Kijowie, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP, Fundacją „Mosty” i Fundacją „Pomoc Polakom na Wschodzie”, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Domem Polskim w Kijowie. Współpracujemy również w licznych gronem partnerów ukraińskich, fundacjami charytatywnymi - „Zaporuka” i „Serce na Dłoni”, muzeami i galeriami - Fortecą Kijowską, jesteśmy oficjalnym partnerem Mysteckiego Arsenau i muzycznej premii YUNA. Współpracujemy z Katolickim Centrum Medialnym i parafiami rzymskokatolickimi, m.in. parafią Św. Mikołaja w Kijowie, Przykarpackim Narodowym Uniwersytetem im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku, a także wieloma innymi organizacjami społecznymi.

Wspólnie z polskimi dyplomatami prowadzimy aktywną działalność na rzecz wspierania przedsięwzięć promujących historię Polski oraz wiedzę o wybitnych Polakach i stosunkach Rzeczypospolitej z Ukrainą,

**Dyrektor Departamentu Rozwoju Sieci Plastics-Ukraina Sp. z o.o.
Dariusz GÓRCZYŃSKI**

na górze Pip Iwan. Na tym szczycie, na wysokości ponad dwóch kilometrów nad poziomem morza, dzięki naszym materiałom i przekazanemu przez nas wyposażeniu, już od dwóch lat działa całoroczna Polsko-Ukraińska Stacja Ratownictwa Górskiego.

- Na własnym podwórku - mam tu na uwadze wsparcie okazane naszej gazecie - przekonaliśmy się, iż spółka inicjuje liczne akcje dobroczynne (w tym również w środowisku

BIZNES ZMIENIAJĄCY

Partnerstwa Wschodniego, które są już stowarzyszone z Unią Europejską. Fakt ten stwarza dogodne warunki do prowadzenia biznesu w krajach, których społeczeństwa opowiedziały się za europejską perspektywą rozwoju. I nie chodzi tu tylko o korzystanie z ruchu bezwizowego, lecz związane z wzrostem gospodarczego z umacnianiem relacji ekonomicznych, politycznych i międzyludzkich z bezpośrednimi zachodnimi sąsiadami oraz innymi partnerami w Unii Europejskiej.

- W warunkach globalizacji aktywność przedsiębiorstw międzynarodowych wykracza często poza sferę realizacji własnych celów i interesów, poza zamierzenia stricte gospodarcze. Jaką pozycję zajmuje spółka w tym aspekcie?

- Znaczenie aktywności przedsiębiorstw Plastics w Ukrainie, Mołdawii i Gruzji wykracza poza wymiar działalności gospodarczej. W każdym z wymienionych państw jesteśmy również promotorami wyznawanych przez członków Unii Europejskiej wartości biznesowych, umożliwiających efektywne zarządzanie i prowadzenie uczciwego, przejrzystego biznesu. To sprawia, że Plastics ma

- Może parę słów o strukturze organizacyjnej spółki?

- W Ukrainie, Mołdawii i Gruzji dysponujemy dobrze rozwiniętą siecią oddziałów regionalnych. Centralne biuro spółki i trzy nasze magazyny znajdują się w Kijowie, a oddziały regionalne, również z magazynami, rozmieszczone są w 22 innych miastach obwodowych Ukrainy. W Gruzji i Mołdawii swoje biura i magazyny mamy odpowiednio w czterech i trzech, największych miastach. Ogólnokrajowe pokrycie sieci Plastics nie tylko przekłada się na dobre rezultaty biznesowe spółki, ale

zewnętrznej przedsiębiorstwa. Jakie projekty podejmujecie ostatnio? Z jakimi podmiotami współpracujecie przy realizacji postawionych celów?

- Cechą charakterystyczną dla stylu funkcjonowania spółek Plastics jest angażowanie się w projekty społeczne. Realizujemy w tym zakresie inicjatywy własne, jak również uczestniczymy w projektach Międzynarodowego Stowarzyszenia Przedsiębiorców Polskich w Ukrainie, do którego należymy od ponad 15 lat. Wiele projektów realizujemy w bezpośrednim porozumieniu z Ambasadą

Mołdawii i Gruzji. Od wielu lat wspieramy inicjatywy i przedsięwzięcia związane z opieką nad miejscami pamięci narodowej, kultywowaniem tradycji i dorobku kulturalnego Narodu Polskiego. W efekcie naszych działań, a przede wszystkim połączenia środków i wysiłków spółki z działaniami i możliwościami naszych partnerów ustanawiane są pomniki i tablice pamiątkowe, poświęcone bohaterom Powstania Styczniowego i wybitnym Polakom, odrestaurowywane są nagrobki na polskich cmentarzach, trwa przywracanie do życia b. obserwatorium im. Józefa Piłsudskiego

Polaków mieszkających na Ukrainie) że jest platformą, gdzie spotykają się rzetelni, dobrzy ludzie, którzy pragną nasz świat uczynić lepszym.

- Tak w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu, Plastics-Ukraina od wielu lat występuje, jako inicjator bądź uczestnik akcji charytatywnych i pomocowych. Pomagamy w leczeniu dzieci chorych na raka i dzieci z wrodzonymi wadami serca. Jeśli mówić konkretnie, to od 5 lat finansujemy kompleksową pomoc psychologiczną dla dzieci poddawanych kuracji onkologicznej. W połączeniu z wysiłkami lekarzy, pomogliśmy pokonać tę straszną chorobą ponad 1200 małym pacjentom. Już drugi rok z rzędu organizujemy środki na zakup implantów sercowych dla dzieci. W ten sposób już uratowaliśmy życie jednej dziewczynce i dwóm chłopcom, których zoperowano w Kijowskim Instytucie Serca. Opiekujemy się siedmioma sierocińcami, rodzinnymi domami dziecka i internatami dla dzieci niepełnosprawnych.

W okresach świątecznych wspólnie z naszymi partnerami organizujemy przedsięwzięcia integracyjne dla dzieci i młodzieży. Wspieramy też, adresowane do młodego

pokolenia, projekty edukacyjne. Od 2014 roku uczestniczymy w programach rehabilitacyjnych dla ukraińskich żołnierzy. W tym przypadku współpracujemy z polskim specjalistycznym ośrodkiem „Dobry Brat”.

– W redakcyjnej bibliotece mamy już dość okazały zbiór opracowanych przez Was publikacji.

– Tak, znaczną uwagę udzielamy projektom wydawniczym poświęconym historii Polski, a dokładniej postaciom i miejscom z nią związanym. W minionym roku sfinansowaliśmy publikację kilku książek. Był to esej dokumentalno-historyczny „Za naszą i waszą wolność”, opowiadający o mało znanych faktach dotyczących przygotowania Powstania Styczniowego i sylwetkach ludzi z nim związanych. Drugą „naszą książką” była monografia popularno-naukową „Forteca Kijowska”, która opisuje carską twierdzę zbudowaną w Kijowie w XIX wieku, gdzie byli więzieni Polacy, uczestniczący w największym zrywie narodo-wyzwoleńczym przeciwko zaborcy rosyjskiemu. Teraz jest to miejsce pamięci, poświęcone straconym powstańcom. Ale to nie wszystko...

Renowacja Kaplicy Wojska Polskiego w Zborowie (2015 rok)

Książkę wydaliśmy wspólnie z Ambasadą RP i Instytutem Polskim w Tbilisi. 11 listopada 2018 r. była ona przedstawiona przez Ambasadora RP w Gruzji, Pana Mariusza Maszkiewicza uczestnikom uroczystości z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości, która odbyła się w Tbiliskim Konserwatorium. Natomiast prezentacje książki, z udziałem autora, Pana prof. Włodzimierza Sulei odbyły się w marcu 2019 roku, na Uniwersytecie Państwowym w Kutaisi oraz w Bibliotece Polskiej w Tbilisi.

Z kolei w Mołdawii we współpracy z naszą Ambasadą w Kiszyniowie wydana została unikalna w swoim rodzaju książka-album pt. „Podróż do minionego świata. Wspomnienia Polaka z Besarabii”. Ta wyjątkowo piękna publikacja powstała w wyniku współdziałania i osobistego zaangażowania wielu osób, członków rodziny Tadeusza Gaydamowicza, reprezentantów środowiska polonijnego oraz pracowników naszej Ambasady w Kiszyniowie, w tym również Pana Ambasadora Bartłomieja Zdaniuka.

Oficjalna prezentacja naszej „mołdawskiej książki” odbyła

nej działalności wydawniczej Waszego Przedsiębiorstwa?

– Uważamy, że jubileuszowe projekty wydawnicze, które zrealizowaliśmy w 2018 r. mają ogromne znaczenie dla utrwalania pamięci o dokonaniach wybitnych Polaków i popularyzacji wiedzy o Polsce za granicą. Natomiast dla tych Polaków, którzy mają możliwości wspierania takich inicjatyw, jest to doskonała okazja do wnoszenia konkretnego wkładu w zachowanie wielowymiarowego polskiego dziedzictwa narodowego.

Współpracę z polskimi placówkami dyplomatycznymi w tym zakresie zamierzamy kontynuować, czego przykładem jest wydanie w marcu 2019 r. wspólnie z Ambasadą RP w Tbilisi pracy naukowej dr. Dariusza Roguta – „Los polskich jeńców wojennych w obozie NKWD (1945-1947)”. Ta dwujęzyczna polsko-gruzińska publikacja poświęcona jest żołnierzom AK, którzy zostali wywiezieni przez Sowietów z Wileńszczyzny do obozu filtracyjnego w Kutaisi.

W naszym przekonaniu, współpraca polskich przedsiębiorców z polskimi dyplomatami, firm z Ambasadami i Konsulatami Generalnymi nie tylko przynosi korzyści uczestnikom tej współpracy, lecz również pomaga w budowaniu dobrego i pozytywnego wizerunku Polski za granicą. Ta współpraca rozszerza możliwości promocji polskiej historii i naszych osiągnięć, kształtuje atmosferę sprzyjającą wzrostowi wzajemnego zainteresowania i szacunku, wymianie opinii i doświadczeń, jednym słowem – porozumieniu, co w relacjach Polski i Ukrainy jest nader ważne.

– Dziękuję za wyczerpującą odpowiedź i udzielony mi czas i życzę dalszych sukcesów.

– Ja również dziękuję.

Pytania zadawał

Stanisław PANTELUK

ŚWIAT NA LEPSZE

W ramach obchodów 100-lecia niepodległości Polski w Twierdzy Kijowskiej odnowiony został Krzyż i tablica pamiątkowa znanionujące miejsce egzekucji bohaterów Powstania Styczniowego

W jubileuszowym roku 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości wspólnie z Ambasadami RP w Ukrainie, Gruzji i Mołdawii zrealizowaliśmy trzy specjalne projekty wydawnicze. W 2018 r. wsparliśmy wydanie trzech różnych książek w tłumaczeniu na trzy języki: ukraiński, gruziński i rumuński. Ale wszystkie te publikacje łączy logo „Niepodległa” i nasza wola oddania hołdu Polakom, którzy są symbolami walki o niepodległość i wolność Polski oraz

pielęgnacji polskości za granicą. W Ukrainie wraz z Ambasadą RP w Kijowie wydaliśmy „Raport Witolda” – pełną wersję relacji rotmistrza Pileckiego z niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz w przekładzie na język ukraiński. Oficjalna prezentacja publikacji odbyła się podczas międzynarodowych targów książki w Kijowie „Książkowy Arsenal 2018” z udziałem Ambasadora RP w Ukrainie, Pana Jana Piekło, Pani Małgorzaty Kupiszewskiej

z „Fundacji Gdzie” i Pana prof. Wiesława Jana Wysockiego.

W Gruzji nasza jubileuszowa publikacja – biografia Józefa Piłsudskiego autorstwa prof. Włodzimierza Sulei – ukazała się w listopadzie 2018 r. w dniu wizyty oficjalnej Marszałka Sejmu RP, Pana Marka Kuchcińskiego w Gruzji. Pierwszy egzemplarz Pan Marszałek wręczył Przewodniczącemu Parlamentu Gruzji, Panu Irakli Kobachidze podczas uroczystości otwarcia Biblioteki Polskiej w Tbilisi.

się w lutym 2019 r. w Bibliotece Narodowej Mołdawii z udziałem Ambasadora RP, Pana Bartłomieja Zdaniuka i Dyrektora Generalnego Teatru Narodowego im. Mihai Eminescu, Pana Petru Hadarca, przedstawicieli mołdawskiej Polonii i Korpusu Dyplomatycznego, współautorów i twórców wydania, a nawet samego Pana Tadeusza Gaydamowicza, poprzez łącze wideo.

– Jakie główne cele przyświecają tak szeroko tematycz-

Wskreszenie pomnika Adama Mickiewicza w Zbarażu (2015 rok)

XXII Forum Polonijne
w Toruniu

PATRIOTYZM W KULTURZE I TRADYCJI NARODOWEJ

„Polonia to 16-20 mln Polaków rozsianych po całym świecie, ale też i wiele problemów, wiele trosk, wiele oczekiwań pomocy i wsparcia” – powiedział marszałek Senatu RP Stanisław Karczewski podczas otwarcia XXII Forum Polonijnego, które obradowało w dniach 26-28 kwietnia w Auli Wyższej Szkoły Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu.

Wydarzenie zainaugurowała Msza św. w sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Gwiazdy Nowej Ewangelizacji i św. Jana Pawła II. Eucharystii przewodniczył i homilię wygłosił o. dr Zdzisław Klafka, rektor uczelni.

W słowie skierowanym do zgromadzonych repre-

Uczestnicy Forum oddali hołd świętemu Janowi Pawłowi II. Marszałek Senatu złożył wieniec pod pomnikiem papieża Polaka, przed siedzibą Wyższej Szkoły Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu

częścią naszej roli, jaką jest ożywienie europejskiej cywilizacji opartej na filarach chrześcijańskim” – podkreślał Poseł.

Trzecią sesję plenarną Forum otworzył Adam Kwiatkowski, minister oraz Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP.

Marszałek Senatu Stanisław Karczewski: „Rozmawiamy tu o fundamencie, o tym co nas spaja, a jest to właśnie umiłowanie ojczyzny, budowanie wspólnoty narodowej”

Sponsor delegacji Polaków z Ukrainy prezes Związku Przedsiębiorców Polaków Ukrainy Włodzimierz Szczepaniak przekazał Marszałkowi Senatu RP Stanisławowi Karczyńskiemu petycję z koncepcją powstania Domu Polskiego w Kijowie

zentantów Polonii Stanisław Karczewski wspominał, że obecnie Senat znów sprawuje pieczę nad Polonią i Polakami za granicą podkreślając, że pomoc ta - nie tylko o charakterze finansowym - w tym roku została skierowana do 55 krajów. Mówił, że Polonia i Polacy za granicą są szóstą na świecie grupą pod względem liczebności w stosunku do liczby ludności krajów ich zamieszkania. „Polonia to wielki potencjał – skarb Polski” – podkreślił.

Marszałek Senatu wyraził uznanie dla Polaków mieszkających na Wschodzie, którzy troszczą się o zachowanie tradycji narodowej i religijnej. Mówił także o potrzebie wsparcia tych, którzy chcą przyjechać do ojczyzny i pozostać tu na stałe.

Zaznaczył, że są kolejki chętnych np. w Kazachstanie i należy podjąć działania, aby

zapewnić możliwość szybkiego przyjazdu rodaków do kraju.

„Chcemy, aby w każdym województwie powstał minimum jeden duży ośrodek dla repatriantów. Będę indywidualnie rozmawiać ze wszystkimi marszałkami województw, aby

doprowadzić do zorganizowania tych ośrodków” – zadeklarował.

W trakcie trzydniowego spotkania pod dewizą „Patriotyzm w kulturze i tradycji narodowej” przedstawiciele Polonii świata opowiadali o tym, jak dbają o zachowanie polskiej tożsamości, w jaki sposób pielęgnowana jest kultura, uczucia patriotyczne Polaków, jaka jest rola duchowieństwa w zachowaniu kultury polskiej poza granicami Macierzy.

Prof. dr hab. Jan Szyszko, były Minister Środowiska w swojej prelekcji pt. „Puszcza Białowieska – dziedzictwem kultury i tradycji” przypomniał głośną sprawę oskarżania Polski na arenie międzynarodowej o rzekomą wycinkę lasów państwowych.

„Puszcza Białowieska, która w 1/3 swojej powierzchni znajduje się na terenie Polski, jest jednym z najlepiej użytkowanych przez człowieka zasobów leśnych. Zarzuty, że Polska jej nie chroni, są nieprawdziwe. Puszczą Białowieską to perła przyrodnicza, dlatego uruchomiliśmy proces naprawczy, dokonujemy inwentaryzacji

jej cennych zasobów, abyśmy mogli cieszyć się nią my i kolejne pokolenia” – podkreślał Minister. W swoim wystąpieniu zatytułowanym „Wpływ kultury na promocję Polski za granicą” poseł Jan Dziedziczak podał propozycję wypromowania wizerunku Matki Bożej Częstochowskiej, jako symbolu Polski.

Prezes FOPnU Emilia Chmielowa (P) i dyrektor siedziby FOPnU w Kijowie Maria Siwko

„Ten obraz jest elementem tożsamości polskiej. Czwarte sanktuarium na świecie to Częstochowa. Warto, aby to miejsce i ten obraz stały się

„Ważnym jest, żeby budować więź pomiędzy Polakami. Aby Polacy tworzyli jedną wspólnotę, w której osoby mieszkające poza Polską wiedziały, że Polska będzie zabierała głos w ich sprawach, w ich problemach” – akcentował Minister.

Uroczystego podsumowania XXII Forum Polonijnego dokonał gospodarz Forum o. dr Zdzisław Klafka CSsR, Rektor WSKSiM.

W Forum wzięli udział przedstawiciele Polonii z 20 państw, z 5 kontynentów w tym, jak nigdy wcześniej pokaźna liczebnie delegacja z Ukrainy, złożona z przedstawicieli ZPU, FOPnU, Partii Polaków Ukrainy, polskich kół biznesowych i polskich mediów.

Informacja własna

Delegacja z Ukrainy z gospodarzami Forum

Z Białej Cerkwi donoszą

TRADYCJE
wielkanocne

W przededniu świąt uczniowie i słuchacze kursów języka polskiego w szkole sobotniej przy Stowarzyszeniu Kultury Polskiej im. Z. Krasińskiego, którego prezesem jest p. Helena Chomenko, zebrali się na warsztatach poświęconych obchodom Świąt Wielkanocnych w Polsce.

Na początku pani prezes opowiedziała o tematyce Wielkiej Nocy w malarstwie, wyjaśniając przy tym poszczególne symbole najczęściej poja-

wiające się na obrazach: cierpienia, przemiany chleba (hostii) i wina w ciało i krew Chrystusa, mycie nóg. Następnie uczniowie i słuchacze mieli okazję zobaczyć prezentację poświęconą obchodom tych świąt, symbolicznie poszczególnych produktów wchodzących w skład święconki i tradycji robienia palm wielkanocnych w Polsce, a także zosta-

li zapoznani z tym, jak kiedyś na polskiej wsi obchodzono to najważniejsze katolickie święto.

Na koniec wszyscy, pod czujnym okiem pani Ireny Żydeckiej wykonali wielkanocne palmy oraz skosztowali wielkanocnego mazurka.

Anna MATYSIAK

(Nauczycielka skierowana przez ORPEG)

Impreza

Świętujemy razem

Bardzo ważną dla wszystkich stała się obecność Kierownik Wydziału Konsularnego przy Ambasadzie RP w Kijowie p. Doroty Dmuhowskiej, która w swoim wystąpieniu zaznaczyła, że takie święta, jak Wielkanoc i Boże Narodzenie w szczególności sposób zbliżają ludzi do siebie, bratając gromadę i życzyła obecnym wszelkiej pomyślności w działalności społecznej i życiu osobistym

W siedzibie Związku Polaków na Ukrainie w szerokim gronie i radosnej, podniosłej atmosferze, jak co roku, obchodzono Wielkanoc, zgodnie ze wszystkimi przyjętymi tradycjami i obyczajami.

Na święto przybyli przedstawiciele różnych organizacji, zrzeszających Polaków na Ukrainie. Goście i członkowie ZPU obcowali w pogodnym i miejscami krotko-wilnym nastroju, oczywiście przy obfitym świątecznym stole, gdzie można było skosztować wielkanocnej babki, kolorowych pisanek i innych pysznych okazjonalnych straw z zamitowaniem przygotowanych rękoma uczestników spotkania.

Informacja własna

Obchody Naszego Dnia

Mimo brzydkiej i zimnej pogody

Czarny Ostrów 1 maja ciepło przyjmował dziś szczególnych gości z Chmielnickiego. Z okazji Dnia Polonii i Polaków za Granicą zrealizowano tu interesujący projekt polonijny pt. „Wielka Polska Rodzina” współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu RP nad Polonią i Polakami za granicą.

Urządzono świetne imprezy dla mieszkańców miasteczka z polskim pochodzeniem i wszystkich chętnych – miłośników języka i kultury polskiej, poprzedzone mszą św. w pobliskim kościele i otrzymaniem błogosławieństwa oraz wspólnym pamiątkowym zdjęciem z ks. Wiktorem Tkaczem. Potem w Dziecięcej Szkole Muzycznej odbył się wspaniały koncert przygotowany przez dzieci i młodzież z Czarnego Ostrowa (Szkoła Muzyczna dla Dzieci), KOC im. J. Słowackiego oraz Centrum Języków i Kultur Słowiańskich z Chmielnickiego.

Koncert rozpoczął Polski Amatorski Ludowy Zespół Wokalny „ROZMARYN” (przy KOC im. J. Słowackiego Wspólnoty Polskiej w Chmielnickim) odśpiewaniem wiązanki piosenek polskich, młodsze dzieci i starsza młodzież prezentowały swoje umiejętności taneczne, cudnie zabrzmiały wykonane na bandurze melodie ukraińskich piosenek ludowych, zaśpiewano piosenki w języku ukraińskim (uczennice Szkoły Muzycznej Cz. Ostrowa i Centrum JIKS w Chmielnickim) i polskim.

Pod koniec koncertu wspólnym śpiewaniem piosenki „Bo wszyscy Polacy to jedna rodzina” zakończono koncert. Wszyscy uczestnicy dostali prezenty i upominki. Po koncercie urządzono zabawy ruchowe i konkursy dla młodzieży i dzieci. A najprzyjemniejszym momentem imprezy był skromny piknik i konsumpcja pieczonych kiełbasek po intensywnie przeprowadzonych zabawach. Wesoło i ciekawie było wszystkim obecnym na tej imprezie polonijnej zarówno mieszkańcom tego historycznego miasteczka, tak i gościom przybyłym z Chmielnickiego. A wspólne zdjęcia na pamiątkę będą grały serca miłymi wspomnieniami.

Ludmiła KOTIK

STYPENDIUM
MŁODEGO NAUCZYCIELA
NA UKRAINIE

JESTEŚ NAUCZYCIEM?

NAUCZASZ W JĘZYKU POLSKIM?

ANGAŻUJESZ SIĘ NA RZECZ SZKOLNICTWA?
POLSKOJĘZycznego NA UKRAINIE?

ZAWALCZ O STYPENDIUM
MŁODEGO NAUCZYCIELA

Więcej informacji na stronie www.wid.org.pl

Program Stypendialny Młodego Nauczyciela organizowany przez Fundację Wolność i Demokracja w celu wspierania rozwoju polskojęzycznego szkolnictwa stażowego i stażowego na Ukrainie, realizowany w ramach projektu „Nauczyciel PLUS” i współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2019 roku.

RYSOWNICY POLSCY

WIERSZ KLASYKA

W miłości

W miłości właśnie cenię
Niedoświadczenie.
Miłość nie jest kunsztem,
Miłość jest wzruszeniem.

Jan SZTAUDYNGER

„Są tacy, którzy uciekają od
cierpienia miłości. Kochali, zawiedli
się i nie chcą już nikogo kochać,
nikomu służyć, nikomu pomagać.
Taka samotność jest straszna, bo
człowiek uciekając od miłości,
ucieka od samego życia. Zamyka się
w sobie” Ks. Jan Twardowski

Most pod Grudziądem

Najdłuższy most
w Polsce, znajdują-
cy się w Rozgartach
pod Grudziądem
przecina rzekę
Wisłę i mierzy
dokładnie 1953,60
metrów.

Konstrukcja
wchodzi w skład autostrady A1, będącej jedyną Polską autostra-
dą biegnącą z południa na północ.

„Ogonki” na świecie

Polskie znaki diakrytyczne generalnie nie występują w in-
nych językach słowiańskich, najwięcej natomiast znaków dia-
krytycznych występuje w Nawaho: ą, ę, ł, ó, ń.

Nawaho to język, którego używają oryginalni Amerykanie
pogranicza Meksyk-USA. W czasie II wojny światowej wyko-
rzystywany on był w amerykańskim wojsku do przekazywania
zakodowanych informacji, niezrozumiałych dla wroga. Poza
ogonkami z Nawahami łączą Polaków jeszcze pawie pióropusze.

Kobiety naprawdę potrafią
robić wiele rzeczy naraz.
Ostatnio widziałem taką,
która jednocześnie:

- rozmawiała przez telefon
- malowała usta
- przelatowała przez
przednią szybę swojego
samochodu.

W czasie transmisji
meczu piłkarskiego jeden
z piłkarzy podbiega do
sprawozdawcy radiowego
i mówi:

- Panie redaktorze, mam
prośbę. Czy mógłby pan
wolniej mówić? My nie
nadążamy z grą!

Jakie są cztery rzeczy,
których człowiek nie może
wybrać?

- Rodziców.
- Wyglądu.
- Narodowości.
- Prezydenta Rosji.

- Panie doktorze. Alkohol
źle wpływa na mój wzrok!
- A czym to się objawia?
- Na drugi dzień po
popijawie nie mogę
znaleźć pieniędzy!

Wraca mąż do domu,
patrzy a wszystkie drzwi
i okna pootwierane. Pyta
się żony blondynki - co
robi?

Żona na to:
- Gotuję kisiel.
- A czemu wszystkie okna
i drzwi są pootwierane?
- Bo na opakowaniu
napisane jest: „gotować
w przeciągu 10 minut”.

Idzie babcia przez park.
Jaś pyta babcie:
- Babciu skąd się biorą
dzieci?

- No, bociany je przynoszą.
Małgosia do Jasia:
- Powiedz jej prawdę,
bo umrze i nie będzie
wiedziała.

Mężczyzna do kobiety:

- Gdy widzę pani uśmiech
mam nadzieję, że złoży mi
pani wizytę.
- Podrywacz z pana!
- Nie, dentysta.

„Największy i najwspanialszy
w Rzeczypospolitej”

TAK PISANO O KLASZTORZE SIÓSTR CYSTEREK
Z OŁOBOKU. Zgromadzenie sióstr cysterek zostało ufundowa-
ne w roku 1211 przez księcia Władysława Odonica. Kres jego
działalności przyniosły lata panowania pruskiego. Był to najdłu-
żej działający klasztor cysterek w Polsce.

Cieszył się opinią najbogatszego w Rzeczypospolitej, a szko-
ła prowadzona przez zakonnice dla córek szlacheckich znana
była z bardzo wysokiego poziomu nauczania. Uczono tam ję-
zyka polskiego, niemie-
ckiego, francuskiego,
geografii, historii, ary-
tmetyki. Dalej była edu-
kacja moralna oparta o
zasady religijne, edu-
kacja fizyczna, zasady
zdrowego żywienia (!),
gra na instrumentach
muzycznych, taniec,
szycie, sztuka haftu.

WARTE ZASTANOWIENIA

- Tylko kompletni idioci mogą kochać władzę,
która wszystkich uważa za idiotów.

(Jaroslav HASZEK)

- Mogło być gorzej. Twój wróg mógł być twoim
przyjacielem.

(Stanisław Jerzy LEC)

- Są dwa sposoby odnoszenia sukcesów w życiu: albo
dzięki własnej pracowitości, albo przez głupotę innych.

(Jean de La BRUYERE)

Polskie ślady w Kijowie

Jeden z najbardziej znanych obiektów serca stolicy Ukrainy
RYNEK BESARBSKI, zbudowany w latach 1910-1912, zapro-
jektował polski architekt i inżynier Henryk Julian Gay. Jego pro-
jekt w 1908 roku zdobył I nagrodę w konkursie na budynek hal
targowych.

Jest on twórcą licznych projektów budynków w Warszawie,
Mińsku, Kijowie i obiektów w innych miastach – m.in. Fabryki
E. Wedla, Kościoła w Pruszkowie, Hotelu „Savoy” w Łodzi, czy
więzienia w Tyflisie. Jego dziadek, Jakub Gay, był architektem,
projektantem, w tym gmachu Banku Polskiego w Warszawie.

